

Déli Hírlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Timisoara-Belváros, Mentgyörgy-ter 4. szám. • Telefon este 9 óráig 2-42, aszontal 19. vagy 2-42. szám. • ELŐFIZETÉSI ÁRAK KÜLFÖLDÖN: havonként 110 Lei, negyedévre 330 Lei, félévre 600 Lei, egész évre 1200 Lei vagy ezekkel egyenlő értékű valuta

POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. VUCHETICH ENDRE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK TEMESVÁROTT ÉS VIDÉKEN KÜLFÖLDÖN: havonként 80 Lei, negyedévre 240 Lei, félévre 480 Lei, egész évre 960 Lei. • Köztisztviselők, valamint állami nyugdíjasok részére: havonként 60 Lei, egy negyedévre 180 Lei, egy félévre 350 Lei és egy egész évre 700 Lei

VI. ÉVFOLYAM / 160. SZÁM.

TIMISOARA, 1930 JULIUS 17, CSÜTÖRTÖK

ÁRA 4 LEI, BUKARESTBEN 5 LEI

Mussolini

— Római levél —

Talán semmi sem jellemzi jobban a világháború utáni emberiséget, mint az az óriási nyugtalanság, mely a lelkekben áradt. A régi irányelvek elakultak, az újak még ködös homályba vesznek, bizonytalan apogatódzás, ideges keresés az egyéni élet. Nem csoda ez. Hisz maga a legszélesebb, a legmegalapozottabb közület, az állam biztató fogalma is, elvesztette már rég kikristályosodott formáját és belső válságok változó halmazállapotában forrong a legtöbb ország. Politikai, uralkodói, szociológiai, nemzetgazdasági ideológiák nirtelen csődjeit éljük, megszünt magának a pénznek is egykori sziklaszilárd fegyelmző uralma. Ahelyett, hogy értékmérőül szolgálna, átmérik, átértékelik naponta, nem zuhant-e estétől reggelig a valaha szent és csalhatatlan állami bankjegy. Az ország életére is átragadt az emberek lázas nyugtalansága. Háború után egy évtizeddel még mindig vajudik Európa legtöbb hadat viselt állama: győzők s legyőzöttek egyaránt.

Egyetlen állam született újjá a káoszából, szervezettségében, céltudatosságában, belső kialakulásában végérvényesen vértetett, készen: Olaszország. Szinte szemmel láthatólag nő mind nagyobbra az utóbbi években, belső homogenitásában, külpolitikai jelentőségében egyaránt. Egy hatalmas akarat testi megvalósulása a mai Itália: Mussolinié. Hozzá hasonló vezér szellemet csak egyet ismer a történelem, egy másik olaszt: Napoleont. Hasonlatos a pályafutásuk is. Egész alacsonyról nőttek a magasba. De hasonlatosak egymáshoz eredetiségükben, ujszerűségükben és abban is, hogy a legszélesebb demokratikus megértetés képessége s a legautokratább abszolutizmus ereje ölelkezett vezetésre és parancsolásra hivatott lelkükben.

Mussolini tulajdonképpen az évezredek olasz fáradságot és dekadenciát győzte le, midőn Pompeji és Herculánium romjai fölött ismét fölépítette a latin lelket. Nem frázisország az övé. A köszönés és az új címerben a fascések valóban

az ősi nemzeti öntudat föléb-resztését jelentik, a koldusok és lazzaronik eltűnése az utcákról, az ismét feltámadó büszkeséget és önértet. De ezekkel a szimbólumokkal szemben még erősebb tények, melyeket a hatalmas diktátor megvalósított. Nézzük az ő politikáját változó szemszögből, varázslatos eredményeit csak bámolat illetheti.

Midőn az egész világ apokaliptikusan korrumpálódott, ő ugyanakkor purifikálta országát. Itália a lefolyt tiz esztendő alatt, magas morális erejű, modern mintaállammá lett. Közlekedése villámgyors, olcsó, biztos, másodpercnyi pontos. Terei, közkertjei, külső képe tisztaságtól ragyogók. Éttermei,

közfogyasztási árai méltányosak, szabottak. Vámosok, kaulauzok, rendőrök bámulatos előzékenyek, a közönség ügyeinek bürokratikus elintézése minden hivatalban a legnagyobb udvariassággal történik. A hatóságok a legalacsonyabbtól a legmagasabbig olyan vendéglátóak és kézségesek az idegen ügyével-bajával szemben, hogy már a viselkedésük is a legtökéletesebb idegenforgalmi propagandával ér föl. Vesztegetés és korrupció ugyszólván ismeretlen fogalmak és emberi lehetőségek szerint lecsökkent a bűnözés is, mert az igazságszolgáltatás résen áll. A bünt ugyszólván nyomon követi a megtorlás, mely gyors, biztos és kér-

lelhetetlen. Az iskoláztatás bámulatosan halad, kiveszőben az analfabetizmus még a legvadabb Sziciliában is és remek közegészségügyi intézmények, speciálhigiéniai ujitások istápolják az ép testet erős és termékeny eszmék befogadására, kivitelére. A szaporodási kulcs is talán a legmagasabb ma Olaszországban. A tisztesség és a rend, az erő és a jövő sugárzása, hogy ez az ország épül és szépül. Egy új világot teremtett Mussolini a régi helyén, de azért megmaradt a római antik világ minden szépsége is, mely még becsülendőbb kincsként ragyog csodálatos emlékeivel egy zseniális új civilizáció kellős közepén. (V.)

Ujabb gyanusítottak

A Timisiana-ügyben kiterjesztik a vizsgálatot — Házkutatás Opreánál és Arzenovicinál — Miért szökhetett meg Hertl? — Feljelentés Lindner ellen — Más bíróságot delegálnak

Oprea János és Arzenovici Gyula letartóztatása ügyében mindenki érdeklődéssel tekint a temesvári ítéletábra vádtaácsának holnap, csütörtökön hozandó döntése elé. A táblai vádtaács határozatától függ, vajjon Oprea János és Arzenovici Gyula szabadlábra kerülnek-e a Timisiana-vádakból kifolyólag, vagy pedig továbbra is érvényben marad a törvényszék letartóztatást elrendelő végzése. A tábla ezenfelül Oprea második ügyével, a gyilkosság kísérletének vádjával is foglalkozik. Ebben az ügyben különben Gane a vizsgálóbíró július tizenkilencedikén még tanukat hallgat ki, főleg ujságírókat, akik az incidens alkalmával a teremben tartózkodtak és utána megszerkeszti a véghatározatot, amelynek alapján elkészül a vádirat. Az ügyészségen úgy tudják, hogy

a gyilkossági ügyet a törvényszék már augusztus első felében tárgyalja csak a semmitőszék ki nem vonja a temesvári bíróság hatásköre alól és annak elbirálására más bíróságot nem delegál.

Oprea János állapota javult, tegnap a láz már alábbhagyott és a beteg a tartós javulás útján van.

A Timisiana-ügyből kifolyólag a

vizsgálat jelenleg szünetel, mert az iratok a táblánál vannak, azonban az ügyészség a vizsgálóbíróval karöltve olyan intézkedéseket fogantat, amelynek a vizsgálat kiterjesztését célozzák. Tegnap délelőtt meglepetésszerűleg házkutatást tartottak Oprea János és Arzenovici Gyula lakásán is. A házkutatás alkalmával jelen volt Arzenovici Gyula is, akit erre az alkalomra elvittek az ügyészségi fogházból. A házkutatást Isacu István dr. vizsgálóbíró és Radulescu Aurél dr. ügyész eszközölték. Értesüléseink szerint a házkutatás alkalmával több a Timisiana ügyével összefüggésben álló iratot foglaltak le. Mihelyt az iratok a táblától visszakerülnek a vizsgálóbíróhoz teljes apparátussal folytatódik a vizsgálat és olyanokra is kiterjeszkedik, akiket ezideig még a Timisiana összeomlásából kifolyólag nem hallgattak ki. Azt hiszik, hogy ez a vizsgálat újabb meglepetéssel és szenzációval szolgál.

A bukaresti sajtó élénken foglalkozik azzal az incidenssel, amely Radu Timot dr. törvényszéki főelnök és a temesvári ügyészség két tagja között keletkezett. A Curentul

követeli, hogy alapos vizsgálatot tarisanak az ügyben, mit értett a törvényszéki főelnök ama kitétel alatt, hogy a Hertl-ügyben miért nem járt el hasonlóképpen a temesvári ügyészség? A Curentul cikkét azzal fejezi be, hogy a Timisiana ügyével kapcsolatban tisztázni kell a törvényszéki főelnök kijelentésével együtt vajjon Hertl miért szökhetett el?

Junian igazságügyminiszter már kézhez vette ebben az ügyben küldött jelentéseket és miniszteri vizsgálóbiztost küld Temesvárra, de annak az eshetősége nincsen kizárva, hogy az igazságügyminiszter maga veszi kezébe az ügyet és ő jön Temesvárra.

Tegnap délelőtt megjelent Mihailescu Marin vezetőügyésznel Haunold Cecilia, aki a Korona-szálló tulajdonosa volt és elmondotta, hogy a Lindner igazgatása alatt állott banknál négy millió lei kölcsön után egymillió lei kamatot fizetett és Lindnernek tulajdonítja vagyoni összeroppanását. A vezetőügyész felszólítására Haunoldné vádjait feljelentés alakjában juttatja el az ügyészséghez és így a Timisiana-ügy bővül egy újabb feljelentéssel.

Kilakoltatta saját lányát és három kiskorú unokáját, mert a veje nem keresett

Kilakoltatás volt a Rékási-uton. Az ötös számú házból a hétfői nagy esőben egymásután lökték ki a butorokat az utcára. Szekrény, asztal, szék, ágy, strózsák, párna, ruha, konyhaedény a járdán ázott a juliusi záporban. A holmi körül állott egy férfi, egy asszony és három gyerek. Az asszony csendesen sirdogált, a férfi hangosan káromkodott, a gyermekek pedig dörömböltek a bezárult utcaajtón:

— Nagymama, engedj be, nagymama!

— Ha el nem hallgattok menten, seprűvel jövök ki, — hangzott belülről mérgesen.

Ennek a kilakoltatásnak a szereplői: özvegy Renner Józsefné háztulajdonosnő, Gyorgyevics János, Gyorgyevics Jánosné és három Gyorgyevics-gyerek lakók.

Ezenkívül még más viszonylat is áll fenn a háztulajdonosnő és volt lakói között, ugynevezett családi kötelék.

Rennerné tulajdon édesanyja Gyorgyevics Jánosnének és így Gyorgyevics a veje, a gyermekek pedig az unokái.

Rennerné sohasem élt a legjobb egyetértésben Gyorgyevicsékkal. Van neki egy másik veje is, azt jobban szereti és annak a kedvéért Gyorgyevicsék mindig háttérbe szorultak a szívében. Tavaly már egyszer kitétte a lányát annak férjével és gyerekeivel együtt a házból. De akkor mégis meghatódott unokái sirásán és visszaengedte az egész pereputtyot. Egy darabig békében éltek. Gyorgyevics János egy belvárosi üzletben állott alkalmazásban és pontosan hozzájárult a házfentartásához és az adóhoz. Később azonban az üzlet feloszlott és Gyorgyevics kenyér nélkül maradt. Nem esett azonban kétségbe, mert fiatalkorában lakatosságot is tanult és beállott műhelymunkásnak.

Azonban mestere az adósróf következtében visszaadta iparigazolványát és Gyorgyevics megint munkanélküli lett.

Már hónapok óta nem tud kereset-hez jutni. És anyósának sem tudott adni adóra meg házfentartásra. És akkor jött a másik vő és sugdolódzott: hát csak ő adjon pénzt, Gyorgyevics nem? A kedvenc vő addig sutogott, amíg Rennerné tűzbe jött. Mikor tűzbe jött, nem törődött lányával, unokáival és legkevésbé neki nem rokonszenves vejével és kitétte az egész társaságot butorostul, lim-lomostul az utcára. Hiába siráncokztak, hogy eső esik, azt mondta: nyissák ki az ernyőjüket.

Ha szép akar lenni,

használjon KULKA-féle liliom-tejkrémet, liliom-tejszappant, liliompudert, 3 színben. Kapható kizárólag KULKA Emil városi gyógyszer-tárában, a „Fekete Sashoz”, I., Szentgyörgy-tér.

Az ázott család szerencsésére egyik közeli utcában üres volt egy szobakonyhas lakás, oda hurcolkodtak be sebtiben és nem kellett az éjszakát a gyerekekkel esőben kint tölteni.

Európa már öreg és elég beteg ahhoz, hogy államai végre egy táborba tömörüljenek

Goga Oktavián volt belügyminiszter tudvalevőleg két nap óta Budapesten tartózkodik és egykori irodalmi összeköttetéseit keresie fel. Látogatása alkalmával nyilatkozott az újságírók előtt is és többek között a következőket mondta:

— Briand ismeretes Pan-Európa tervének megvalósítását ma még a jövő zenéjének tartom és bár kétségtelen, hogy a gondolat gyönyörű, mégis kissé absztraktnak tartom ezen terv megvalósítását mostani formájában. Természetes előttem is az, hogy Európa államai felsőbb egészségi parancsnak hódolva előbb-utóbb egy táborba tömörüljenek, mert ez az öreg Európa elég beteg ahhoz, hogy már csak ez segíthet rajta. A kisebbségi kérdésre vonatkozólag kijelenthetem, hogy a csucsai paktumban megmutattuk az utat, amely

Szomorú jelensége ez az eset a mai rideg kornak, amikor az anya nem tekinti már a lányát és nem szereli a nagyanya az unokáit. Szent Isten, sok helyen de meglazult a családi kötelék és összetartozás!

k. e.

lyen haladni kell. Hogy a kisebbségekkel való tárgyalások eredményre is vezessenek, az a magyar politikusok készségétől függ.

Nyilatkozott ezután Károly király hazaérkezéséről, a magyar királykérdésről és a magyar irodalomról. Károly király visszatérése az országba nyereséget jelentett egész Középeurópa. Az Ottó-kérdés szerinte Magyarország belügye. Ezzel a kérdéssel nem foglalkozik mindaddig és nem is mondhat véleményt, amíg nem lesz olyan magyar kormány, amely a kérdést határozott formában felveti. A magyar irodalmat illetőleg ő még Adynál tart. Szabó Dezső Elsodort falu című nagy regényét most fordítja románra és Szabó Dezsőről az a véleménye, hogy egy nyilatkozattal még nem lehet valaki román.

A magyar uszók Párisban, a román futballisták Amerikában győzelmet arattak

A párisi sajtó ismét magyar sportgyőzelemtől hangos. Bárány István dr., a kiváló magyar uszó, francia földön megnyerte a legnagyobb uszósámot, a Grand Prix de Paris. Most tartják Párisban a nagy uszó és pólmérkőzéseket, amelyekre a magyar gárda is felvonult. A verseny lefolyását hatalmas megafonokon közvetítették és a közönség megtöltötte a toulresi uszóstadiónt. Bárány István dr. fényes revánsot vett legutóbbi legyőzőjén, Tarrison, a franciák legjobb uszóján. A száz méteres gyorsuszásban, amely Páris város nagy díjáért ment, Bárány István dr. 59,2 mp alatt első lett. 2. Tarris francia, míg a harmadik helyet Wannie II magyar biztosította magának. Bárányt bravuros uszása után a közönség leirhatatlan lelkesedéssel ün-

nepelte. A 4 × 200 méteres stafétát a magyar csapat (Bárány dr., Wannie I, Wannie II és Tarródy) nyerték 9 perc 54,4 mp alatt. 2. Franciaország csapata. A vízipólóban Magyarország csapata 5:2 arányban legyőzte a francia csapatot. Félidő 3:1 volt.

A futball világbajnokságért folyó küzdelmek Montevideóban megkezdődtek és általános meglepetésre az európai válogatottak szép eredményeket értek el. Románia válogatottja Peruval került szembe és azt szép küzdelem után sikerült 3:1 arányban legyőzni. Románia ezzel a győzelmével a fordulóban Uruguayal, a kétszeres világbajnokkal kerül össze. Jugoszlávia Brazília legjobb tizenegyével mérkőzött és 2:1 arányban győzött. Ugyan-

Argentina, Brazília és Uruguayba

az egyedüli német társasággal, amelynek hajói csak délamerikai kikötőkbe futnak, egységes III. osztályú hajók, „Cap Arcona” a világ egyetlen hajója, amely Hamburgtól Délamerikáig csak 12 napig megy.

HAMBURG-DÉLAMERIKAI GÓZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Klein Gyula

ügynöksége

Központ: Timisoara, Str. I. C. Bratianu 6

Fiókók: Arad, Bul. Regele Ferdinand 62. Bucuresti, Bul. Dinica Gosiucu 41 bis Cernauti, Str. Reg. Ferdinand 27. Chisinau, Str. Negustorilor, Casa Barbatat Német hajók, német konyha, német kiszolgálás. Gyorsvonat Hamburgig.

csak győzött Mexikó válogatott legénysége fölött Franciaország tizenegye is, mely 4:1 arányú győzelemmel indul a további mérkőzésekre. Belgium általános meglepetésre az Egyesült Államokká 2:0 arányú vereséget szenvedett.

A turán levő Hungária egyik győzelmét a másik után aratja Mexikóban. Vasárnap a Necax ellen játszott és azt 5:0 (2:0 arányban) legyőzte. Hétfőn revás mérkőzést játszott a mexikói bajnok csapattal, az Espanával és azt 10: (7:0) góllal lehengerelte. A mérkőzés hősei Kalmár és Skvarek voltak, akinek fő érdeme a Hungária szenzáció teljesítménye.

Ostendben katonatiszti vívóbajnokság folyik, melynek első napja az európai törccsapatversenyen Magyarország a második helyen végzett Olaszország mögött. 3. Belgium. 4. Csehszlovákia. 5. Franciaország lett. Az egyéni törccsapatversenyek meglepetése a fiatal magyar Hartz szereplése volt, aki a negyedik helyre került. A törccsapatverseny első helyezettje Pignotti volt.

Világszerte

abnormális időjárás uralkodik.

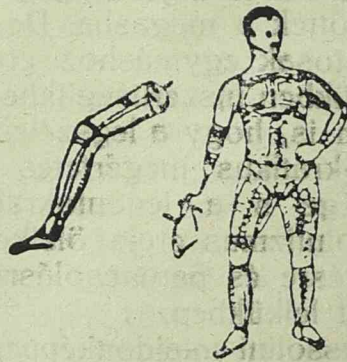
A rekkenő nyári hőséget mindenfelé személyes időjárás váltotta fel. Világszerte felhőszakadást, károkozó viharokat és földrengéseket jeleznek. Newyorkban tegnap földrengéstjelző intézet erős földrengést jelzett, amelynek központja valószínűleg Guatemala volt. A földrengésről egyelőre közelebbi részletek hiányzanak. Londonban nagy felhőszakadás pusztított. A víztömeg London mélyebben fekvő részeit és különösen a külváros utcákat ellepte. A kár itt is igen nagy. Yorkshiereben volt, amely a termést teljesen tönkrevverte. Japánban tajfun pusztít és óriási veszedelmeket hozott. A tajfun miatt a japán hajóforgalom teljesen szünetelt. A Bánságban és az egész városban szintén hűvösre fordult az időjárás. Éjszaka a levegő teljesen lehűl és nappal a hőmérséklet 15—16 Celsius fokot mutat. Temesvárott tegnap felhős volt az ég, a Bánság több részében is hasonló az időjárás Erdélyben komoly őszi hideg uralkodik.

Vannak Önnek rheumaszerű fájdalmak?

Avagy gyorsan fárad és bokáiban duzzadt. avagy ferdül a lába egy csináltasson gipsznyomat után

Ludtálpbetétet SZÉKELY B.

Orthopediai „PROTES” üzemiében Timisoara III., József-tér 1. sz.

Kérdezze meg a házi orvost. Műlábak, műkezek orthopediai készülékek, mankók botok, sérvkötők, haskötők gyártása

Cosma Aurél

a liberális párt örökös diszelnöke lett.

A liberális párt temesmegyei szervezete tegnap nagyjelentőségű ülést tartott. A szervezett választmánya értekezletre gyűlt egybe, hogy tudomásul vegye Cosma Aurél dr. volt miniszternek a párt vezetéséről való lemondását. A negyvenegy választmányi tag közül harminchat jelent meg. Cosma Aurél drt meleg óvációban részesítették, aki meghatott hangon közölte, hogy ügyvezető elnöki tisztségéről lemond. Ma tíz éve, hogy a párt temesi szervezete megalakult és azóta áll a párt élén. Most azonban — úgy mond — egészségi állapotára való tekintettel visszavonul. Visszapillantást vetett ezután a multa és eddigi működésére. A maga részéről utódjának Imbroane Avram drt ajánlja, aki legméltóbb erre a helyre. Ezután Imbroane Avram dr. szólalt fel, utalt Cosma Aurél dr. nagy érdemeire és hálóját tolmácsolta a lemondott elnöknek. A maga részéről ígérte, hogy teljes erejét a párt szolgálatába állítja és elődjéhez híven fegyelmet fog tartani. Ifj. Cosma Aurél dr. felszólalásában Cosma Aurélban a szervezet szimbólumát, Imbroaneban pedig a jövő reményét látja. Beszéltek még Mateiu Simon ügyvéd és Calniceanu Aurél belinci lelkész. Ezután megejtették a választást, amelynek során Cosma Aurél dr. bejelentette, hogy a párt központja lemondását elfogadta és Imbroane megválasztását előre is ratifikálta. A választmány egyhangulag Cosma Aurélt a szervezet örökös diszelnökének választotta meg.

Rejtélyes halál

foglalkoztatja a gyárvárosi rendőrséget

Különös haláleset foglalkoztatja a gyárvárosi rendőrséget. Velici Koriolán rendőrfőnöknél tegnap megjelent Szepesi József, a Gyapjuipar éjjeli portása és elmondta, hogy Miklós nevű harminchat éves fia, volt fűszerkereskedő hajnalban Távirdu-utcai házukban rövid szenvedés után, rejtélyes körülmények között meghalt. Az éjjeli portás előadta, hogy fia három óra tájban jajgatni kezdett, irtózatossá vált, majd egyszerre elhallgatott és nemsokára meghalt. A feleségétől azután megtudta, hogy fia már az előző napon is betegen feküdt. Vasárnap délután, amikor szolgálatba ment, csak a fia maradt odahaza. A kissé ittas állapotban levő férfi belekötött Moran Illés nevű lakójukba és gunyolni kezdte. Moran erre elvesztette türelmét és Szepesiek lakásába rohant, ahol agybafozta verte Szepesi Miklóst. A két férfi között verekedés támadt, melynek során Moran, aki bokszert is használta, a földre dobta ellenfelét és többször a gyomrára rugott. A feldühödött férfi kezei közül csak a szomszédok tudták kimenteni Szepesit, aki rögtön ágyának esett. Másnap reggel Moran, aki a Grozit-féle kátránygyárban dolgozik, elköltözött Itlik és most nem tudják, hogy hol lakik. Velici Koriolán intézkedésére Szepesi Miklóst a gyárvárosi temető hallottasházába szállították, ahol ma délelőtti boncolják. Morán kézrekerítésére a rendőrség megtette a szükséges lépéseket.

Véget ért a fiz napos nyomdászsztrájk és ma reggel mindenütt újra megindult a munka

Tíz nap előtt megszakadtak a nyomdatulajdonosok és alkalmazottaik között az új kollektív szerződés megkötésére irányuló tárgyalások és ennek következtében a szervezett munkások sztrájkba léptek. Ebben a harcban tulajdonképpen nem munkaadók és munkások állottak egymással szemben, hanem a Bánság, Erdély és Bukovina nyomdaipara küzdött a regát ellen, ahol a munkabérek sok helyen 40—50 százalékkal alacsonyabbak, mint a csatolt területeken. Ilyen körülmények között az itteni nyomdák elvesztették versenyképességüket, ami a munkanélküliek nagy számában jutott leginkább kifejezésre. Munkaadók és munká-

sok érdeke tehát tulajdonképpen közös volt, de a tárgyalások alkalmával nem találtak gyakorlati kielégítő megoldást. A harc tehát kitört, azonban az elmúlt vasárnapon újabb tárgyalások indultak meg, — ezuttal Kolozsvárott — melyek a megbizottak kölcsönös megegyezésével végződtek. Mindkét fél engedett álláspontjából, de a munka felvételére mégsem került a sor, mert a szervezett nyomdai munkások összülése dezavualta megbizottak megállapodását, azt elutasította. Erre újabb tanácskozások indultak meg, amelyek kedden délután eredményre vezettek és a munkások az összes üzemekben ma reggel megkezdték a munkát.

Banditák merényletet követtek el egy ekszpresszvonal ellen

Végzetes következményekkel fenyegető vasuti merénylet tartja izgalomban egész Olaszországot. Milánói híradás szerint a szentgotthardi ekszpresszvonalat tegnap délben Como közelében kisiklott. Emberáldozat nem volt, mert a vonat vezetője a kanyarodóban lassított és ezzel beláthatatlan végű szerencsétlenségnek sikerült elejét venni. A vasut mozgonyája így is még száz méterrel tovább robogott, majd a töltésről lezuhant és magával rántotta a szerkocsit, valamint a hálókocsit. A hálókocsi utasai valamennyien megsérültek. Utóbb kiderült, hogy az

ekszpressz kisiklását merénylet okozta. Ismeretlen tettesek megglazították a vasuti talpfákat, cimozdították helyükről az alépitmény egyes részeit és ezáltal a sínek teljesen megglazultak. A tettesek célja nyilvánvalóan az volt, hogy a szerencsétlenség következtében támadt pánik alatt az utasokat kifoszítsák. Amennyiben a kérdéses utszakaszon a vonat rendes sebességgel halad, igen sok halálos áldozata lett volna a merényletnek. A hatóságok az eset részleteit titkollják, az újságoknak pedig a szerencsétlenségről semmit nem szabad írni.

Bánsági hadifoglyok még ma is szynlődnek az Ördög-szigetén leirhatatlan szenvedések közepette

A háborus viszontagságok, hihetetlen szenvedések és szinte kibíratlan fájdalmakat átélt idők hőse Csiky István volt osztrák-magyar főhadnagy. A jugoszláv hatóságok tegnap adták át a bázisai, román határőrségnek Csiky Istvánt, aki román toplicai születésű és akit szülei, testvérei, rokonai már régen halottnak hisznek.

Az egykori délceg katonatiszt lábát vörös foltok éktelenítik, lábcsontja kettétört és nyomát hordja azoknak a súlyos bilincseknek, amelyeket ráraktak.

Csiky István volt főhadnagy a hírhedt Guyanából, a francia deportáltak borzalom-hazájából, az Ördög szigetéről került Jugoszlávián keresztül haza. Amit mond, az megdermeszti a lelket. Csiky István a szomorú volt tényleges katonatiszt szomorú sorsát így vázolja:

— Még 1915 tavaszán hadifogságba kerültem ezernyolcszáz társammal együtt. A franciák hajón Japánba akartak szállítani. Utköz-

ben a hajón levő társaimmal együtt elhatároztuk, hogy akármilyen módon, de elmenekülünk. Már az Indiai oceánon siklott rabhajónk, amikor azon zendülés támadt, a foglyok hatalmukba kerítették a hajót és annak parancsnokságát én, aki tengerészeti akadémiát is végeztem, vettem át. Irányt változtatva olyan vízterületre akartam kerülni, ahol német hajóval találkozhatom, hogy hajónkat átadjam és módunk legyen visszatérni. Előttünk hatalmas oceángőzöst láttam haladni és hajónkat arrafelé irányítottam. Amikor azonban észrevettem, hogy a hajó angol lobogó alatt siklik, minden késő volt. Észrevettek benünket és ártalmatlanná tettek.

Haditörvényszék elé kerülünk és mindannyiunkat részint életfogytiglani, részint tizenöt évi kényszer munkára ítélték.

Igy kerültem nyolcszázad magammal a hírhedt Ördög szigetére, a borzalom hazájába. Szóval elmondani átélt kinszenvedéseinket

Legjobban a „TERMINUS“-bárban lehet mulatni.
Nagy juliusi program!

LENNUCA BAITELLI GRÓFNÉ

táncfenomén

Elsőrendű
szalon-jazz

Lantos Irén táncművésznő
Kálmán Lonci táncművésznő
Szabó Titi nemzetközi táncművésznő
Olly Jolly karakter-táncosnő

Reggelig
nyitva!

Mosóselyem

legújabb minták

Lei 66

a Népáruházban
Belváros, Corvin Mátyas-utca 4.

nem lehet. Éjjel-nappal több kilós súlyu bilincs éktelenkedett lábunkon, kezünkön és a legborzalmasabb munkát kellett elvégezni. Ez év májusban kitöltöttem a tizenöt évi büntetésemet, kiszabadultam és a francia kormány Jugoszlávián át hazaszállított, így kényszerutlevéllel, mint valami közönséges bűnöst. Nagyon sok erdélyi és bánsági szynlődik még ma is az Ördög szigetén. Néhánynak a nevére is emlékszem.

Fiedler Károly Karánsebesről, aki még ma is robotol az Ördög szigeten bányában, Cuparescu Miklós radnai diák ott halt meg nagy szenvedések közepette és sokan vannak Erdélyből és a Bánságból.

Hogyan, miként kerültek oda, azt bizony nem tudom.

Csiky János a háború tizenöt évi fogságra ítélt szomorú hőse elhallgat. Maga elé bámul. Megy haza. Toplicára. Vajjon, akik már régen holtak hitték, élnek-e még? Látja-e még anyját és apját. Ráismernek-e majd az emberronsban az agg szülők az egykori daliás főhadnagy urra. Vajjon?...

Mellőzték

a város érdemes tisztviselőit

Ismeretes, hogy a városi ideiglenes bizottság Bugariu Koriolán dr. városi tanácsnoknak revíziós bizottsági taggá történi kinevezésével megüresedett tanácsnoki állásra Capetianu Titusz drt, a Timisiana volt igazgatóját választotta meg. Ezt a választást több indokból megfelelőbbtették a bánsági revíziós bizottsághoz. Az indokok között az is szerepelt, hogy a kívülről hozott tisztviselőnek nem adódik mód az előléptetésre. A revíziós bizottság magáévá tette a választás ellen elhangzott kifogásokat és Capetianu Titusz dr. választását megsemmisítette. Ugy Capetianu Titusz dr., mint a városi ideiglenes bizottság a revíziós bizottság döntését a központi revíziós bizottsághoz felebbezte meg. A központi bizottságnak július tizedikén kellett volna tárgyalni az ügyet, azonban akkor a tárgyalást elhalasztotta és július huszonharmadikán dől el legfelső fokon, vajjon helyesen járt-e el az ideiglenes városi bizottság, amikor a városi tisztviselők mellőzésével kívülről választott tanácsnokot.

A magyar vizum megkönynyítése. Budapestről jelentik, hogy a külügyminiszteriumban tartott ankét után, amelyen a magyar vizum megszerzésének módjait a bizottságot neveztek ki, ez a bizottság tegnap befejezte tanácskozásait. A bizottság azt javasolta, hogy a magyar vizum megszerzésének kérdésébe vonják be a kereskedelmi és ipari, valamint a mezőgazdasági kamarákat, hogy azok külföldi érdekeltségeik útján adhassanak magyar vizumot.

FÖLDRENGÉS

Bánsági magyarok szomorú regénye

A romániai magyar telepések tragédiája, amikor a földreform téves magyarázatával elvették a földjeiket, valóságos földrengés volt. Sokat irtak erről a tragédiáról a lapok, azonban most történik meg először, hogy a magyar telepések tragédiája regény alakjában jelenik meg. Szívbemarkolóan, könnyrekafasztóan mondja el ez a regény a magyar telepések sorsát. Nem uszítás, nem lázítás ez a regény, de csendes és el nem nemülő vád azok ellen, akik rosszakarattal ezt az igazságtalanságot elkövették. A regény nem száraz adatok felsorolása, hanem a telepések életének egy meghatározó történet formájában való ecsetelése. A regény címe:

FÖLDRENGÉS

Írója Kubán Endre. Ez a név nem ismeretlen a romániai magyarság előtt. Kubán Endre ott volt minden faluban a Magyar Párt tagozatainak megszervezésénél és mindenki tudja róla, hogy életének minden percét, szívének minden cseppnyi véréát a magyarságnak szenteli, áldozza. Kevesen jártak annyit a magyar telepések között és kevesen hallgatták annyiszor a

panaszait, mint Kubán Endre. Éppen ez és ezzel együtt fájának rajongó szeretete, továbbá írói hozzáértése, nyelvezetének törülmetszett magyarsága adja meg neki a hivatottságot arra, hogy a magyar telepések regényét megírja.

A munka, amely hónapokon keresztül készült, befejeződött és a magyar olvasók elé kerül, akik számára íródott. Kubán Endrének a FÖLDRENGÉS című regényét a napokban kezdi meg a DÉLI HIRLAP, amelynek hasábjain a szerzőnek a magyar fajszeretettől ihletett számtalan írása jelent már meg az évek során.

Ezt a regényt minden magyarnak el kell olvasnia és azért szeretettel hívunk meg mindenkit a DÉLI HIRLAP táborába, aki még nem volna ott.

A Földrengés közlését a Déli Hirlap már a napokban kezdi meg és mindazoknak, akik 1930. augusztus 1-től lépnek előfizetőink sorába, addig is ingyen küldjük a Déli Hirlapot, hogy a Földrengés című regény minden folytatását elolvassák.

Bánsági köztisztviselők kongresszusa. Máramarosszigeten az erdélyi és bánsági köztisztviselők kongresszust tartottak. Ezen a kongresszuson a temesvári városi és a megyei tisztviselők képviselői is megjelentek. A két kiküldött a temesi köztisztviselők nagygyűlésének keretében számol be a kongresszus eredményéről. A gyűlésen Ionescu Gyula dr., a megyei állandó választmány elnöke elnököl.

Csöd egy bankház ellen. A szekszárdi törvényszék tegnap elrendelte a csödot Éry László bankháza ellen, amely a környék legnagyobb bankja. Az intézet már másfél éve fizetésképtelen és hitelezőinek 25-60 százalékos egyezségi kvótát ajánlott fel. Háromszáznegyvenhét hitelező közül három az ajánlatot nem fogadta el, mire most bekövetkezett a csöd.

Veszített a lóversenyen. Budapesti jelentés szerint Szekulesz István termékenykereskedő barátja Lónyai-utcai lakásán veronállal öngyilkosságot követett el. Nagy lóversenyvesztései voltak és ezért vette be a mérget. Haldokolva kórházba szállították.

Az iktári jegyző tragikus halála körül. Három hónap előtt mint közöltük, öngyilkosságot követett el Josici Pál iktári jegyző. Az öngyilkosság után olyan hírek láttak napvilágot, mintha azt a jegyző azért követte volna el, mert Pongrácz Vilmos, temesvári bányaigazgatónak jogtalanul állított volna ki állampolgársági bizonyítványt. Pongrácz Vilmos aki hónapokig távol volt, tegnap kijelentette, hogy évtizedek óta temesvári lakos, az állampolgárság jogosan illeti meg és ha róla ilyen szóbeszéd volt, úgy az csak hajsza lehetett személye ellen. Ő teljesen távol áll a szerencétlen ember végtettes tetteitől.

Bucsuzó temesvári vasut-igazgató. Anastasiade János főosztályvezetőt, a temesvári vasutigazgatóság igazgatóját, előléptették és megválasztották Bukarestbe osztották. Anastasiade távozása alkalmából tisztviselői társai bankett keretében ünnepelték. A banketten több felszólaló hangzotta el és azokban megemlékeztek, hogy a távozó igazgató évtizedek óta közmegegyezésre méltóan viselkedett. Anastasiade megköszöntötte a választást.

Megyegyülés. Temes megye választmánya ma, július tizenhatodikán délelőtt tíz órakor a megyei kóroktörvények gyűlést tart, melyen több fontos kérdés megvitatására kerül sor.

Jövedelmező monopólium. Budapesti híradás szerint a Földhivatal angol-amerikai érdekeltségű illetékes helyen bejelentették, hogy a záloglevél kibocsátási jog monopóliumáért tizenkét millió dolláros kölcsönt hajlandók Magyarországnak adni.

VIZUMOK — 60 lei-ért
C. F. R. bérletjegyek 100 lei-ért
leggyorsabban beszerezhetők
Pinkerton-boy vállalat által
TELEFON: 75.
Minden nap kurir
Utlevelék ügyében tájékoztatások díjmentesen

Asszonyok küzdelme a községi férjért. Leslie Arnold pilótanagy, aki arról híres, hogy 1924-ben körülrepülte a földet, egy évvel ezelőtt feleségül vette Priscila Leamert filmszínésznőt. A házasság körül most komplikációk alakultak ki. Kiderült, hogy a hadgyörgy még nem vált el törvényesen az első feleségétől és az első asszony megjelent az új házasság villájában, ahol a második asszonytól visszabíreltette férjét. Parázs szóváltás támadt, utóbb a két asszony között a bíróság által lefolytatott tárgyalás formális boksztávközés folyt le. A gyakorlottabb a szemtanú soffitörök állítáa szerint kitünően knockautolta a másikat. Az ügynek bíróság előtt sz folytatása.

Ne hanyagolja el szemét! Szemüvegek, optikai cikkek nagy választékban
FRANZ TEJNOR & Co.
Temesvár, II., Kossuth-tér

Nemzetközi bőr- és cipészeti kiállítás. Bukarestben, a Károlyparkban szeptember 1. és október 1. között nagyszabású nemzetközi bőr- és cipészeti kiállítást rendeznek, amelyen negyvenöt állam vesz részt. A román kormány több díjat tűzött ki. Az első díj nagy aranyérem és száz ezer lei készpénz lesz. Második díj tizen ezer lei készpénz és nagy ezüstérem, míg a harmadik díj nyertese tizen ezer lei készpénz és aranyérem részesül. Az államvasutak igazgatósága ötven százalékos megtérítésként biztositott a kiállítás tartama alatt mindazoknak, akik a kiállítást megtekintik.

A mentők nagy nyárimulatsága
augusztus 3-án
a Lunaparkban
és ugyanakkor lesz megtartva
a mentősorsjegyek húzása is!

Feljelentés óvadéksikkasztás miatt. Staudt Péter volt lippai vendéglősnek a napokban árvereztek el 4190 lei adóhátralék fejében teljes kávéházi, söntés és hét szállodai szoba berendezését. A főnkrement vendéglóóst most a volt főpincére, Hartl Lajos óvadéksikkasztással vádolja. Hartl az üzletbe lépése alkalmával tizenötezer lei óvadékot helyezett letétbe. Miután az üzletből kivált, felszólította Staudt Pétert az óvadék és tizenötezer lei hátralékos fizetésének kiegyenlítésére. Staudt Péter a felszólításnak nem tett eleget, mire a volt főpincér megtette ellene a feljelentést.

Kommunista iratok a bőrdöndben. Sopronból érkezett jelentés szerint a kismartoni rendőrség egyik detektívének Bécs és Budapest között feltűnt a vonaton egy gyanús viselkedésű fiatalember, akinek átkutatta podgyászát. Ekkor nagymennyiségű moszkvai származású kommunista röpiratot talált a bőrdöndben. A fiatalember erre leugrott a robogó vonatról és elmene-kült. A bőrdöndben talált iratokból megállapították, hogy Kovács Jenőnek hívják és az volt a feladata, hogy a kommunista nyomtá-ványokat Budapestre vigye.

Rakettek és egyéb tennisz-cikkek, valamint hurokások
melyen leszállított áron csak
RECTA Belváros, Hunyadi utca :: Telefon 185

Csolnakon indult neki a tengernek. Gongopolosz Miklós György görög tengerész a minap indult el Philadelphiából Athén felé Ulysses nevű tizenhat láb hosszú vitorlás csolnakján, melyen száz ballon ivó vizet és négy hónapra elegendő élelmiszer-konzervet visz. Azt reméli, hogy ötvenkét nap alatt megérkezik Athénbe. Barátainak kijelentette, hogyha szeptember elsejéig nem hallanak felőle, tekintsek halottnak és dobjanak néhány liliumot, vagy szekfünt a tengerbe.

Temesvár II-od osztályú válogatott triál-mérkőzésre felkértek a következő játékosok, hogy csütörtök délután 6 órakor az Unió pályán jelenjenek meg: Balázs, Steiner, Vargen, Nagy, Danciu, Meizner, Szednicsek, Halm, Bus, Vörös, Portscheler, Kiss, Gáll, Lutz II. A játékosok pontos megjelenését annál is inkább kérjük, mivel vasárnap a II-od osztályú válogatott csapata Lugoson játszik.

Szerkesztői üzenetek
Nagi. Temesvár. Kérdése: megfelel-e a valóságnak az, hogy egy hajó olyan sulyu, mint amilyen sulyu vizet kinyom helyéből, vagy csak annyit veszít a sulyából, mint amilyen sulyu vizet kinyom a helyéből. Felelet: mindkét esetben igaz, mert az uszótest sulyát elveszti teljesen. A második tétel minden testre áll, akár uszik, akár a víz alá merül, az első tétel azonban csak az uszó testekre áll fenn.
Egy vidéki előfizető. A Ford amerikai autógyár pontos címe a következő: Ford, Motor Compagnie Detroit, USA.

Rádió

Szerda. (Július 16.) Budapest.
 9 óra 15: A Tiszti Kaszinó zenekarának hangversenye. 12 óra: Hangverseny Körmendy Árpád és Sonkoly István közreműködésével. 5 óra 30: Könnyű zene. 6 óra 35: Gramofonzene. 7 óra 50: Kabaréelőadás a Terézkörúti Szinpad együttesével. 9 óra 45: Katonazene. 10 óra 50: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye, Bécs. 11 óra: Gramofonzene. 12 óra: A Cerda-zenekar játéka. 3 óra 20: Szórakoztató zene. 5 óra 30: Kaufler zongoraművész játék. 9 óra 10: Schmied zongoraművész és Winkler cellista hangversenye, utána kamarazene. Berlin. 8 óra 40: Az autók élete című revü előadása. 9 óra: Vidám est. 10 óra 50: Cigányzene közvetítés Budapestről. Belgrád. 7 óra 30: A rádiózenekar játéka. 8 óra 30: Templomi énekkar hangversenye. 9 óra 45: Rádiónégyes játéka. 10 óra 45: Nemzeti dalok. Bukarest. 5 óra Szórakoztató zene. 8 óra 10: Elenescu énekesnő dalai. 7 óra: Gramofonzene. 8 óra 45: Dalok. 9 óra 15: Ciolac hegedűművész hangversenye. Kattowitz. 9 óra 15: Hangverseny Varsóból. 10 óra 30: Könnyű zene. Langenberg. 8 óra: A Dortmundi kamarazenekar hangversenye, utána szórakoztató zene. Leipzig. 7 óra 30: Szimfonikus hangverseny. 9 óra 25: Grieg-est. 10 óra 45: Táncczene. Milánó. 8 óra 40 Könnyű zene. München. 8 óra: A Hetedik fiu című parasztyigjáték előadása. 9 óra 30: Zenésített versek, utána gramofonzene. Prága. 8 óra: Solc zongoraművész hangversenye. 8 óra 30: Smetana és Dvorzsák dalok. 9 óra 30: Theine Marianne hegedűművész hangversenye. Róma. 9 óra: Magyar hangverseny. Stuttgart. 8 óra 35: Szimfonikus hangverseny.

Csütörtök. (Július 17.) Budapest.
 9 óra 15: A rádiózenekar hangversenye. 12 óra: Balaljkazenekar. játéka. 4 óra: Gramofonzene. 5 óra 45: A Tiszti Kaszinó zenekarának hangversenye. 8 óra: Magyar Imre és cigányzenekarának játéka. 9 óra 30: Az Operaház zenekarának játéka. 11 óra: Gramofonzene. Bécs. 11 óra: A Sommerzenekar játéka. 3 óra 20: Szórakoztató zene. 8 óra: Fukar Gusztáv hangversenyének megzenésített Heined-alokat énekel. 8 óra 35: Énekkvartett Schubert-dalokat énekel. 9 óra: Bécsi dalok és szórakoztató zene. Berlin. 8 óra 30: Operettrészletek, utána hírek és táncczene. Belgrád. 7 óra 30: Harmonika- és klarinéthangverseny. 8 óra 15: Hangverseny. 11 óra: Kávéházi zene. Bukarest. 5 óra: A rádiózenekar játéka. 7 óra: Gramofonzene. 8 óra: Opera-est. Hamburg. 8 óra 40: Kálmán Imre Marica grófnő című operettjének előadása, utána tánc- és szórakoztató zene. Kattowitz. 8 óra 15: Népies hangverseny. 10 óra 30: Hangverseny, utána táncczene. Langenberg. 8 óra: Szimfonikus hangverseny, utána szórakoztató zene. Leipzig. 7 óra 30: Tarka zenei est. 9 óra: Bandjohangverseny. München. 7 óra 50: Kamarazene. 8 óra: Szimfonikus hangverseny. Milánó. 8 óra 40: Lehar Ferenc Éva című operettjének előadása, utána könnyű zene.

Színház

A kolozsvári magyar színház temesvári vendégszereplésének mérlege

Hat hétig játszott Temesvárott Janovics Jenő dr. kolozsvári színtársulata és hogy nem könyvelhetett el tömegsikert, annak oka a rossz gazdasági viszonyokon kívül főleg abban található meg, hogy nyáron kellett téli színházban játszania, azonkívül a közönség a Szendrey-társulat, majd a kolozsvári opera látogatásával kimerült. Elismerésreméltó, hogy úgy a prózai, mint utóbb az operettensemle üres házak előtt is olyan művészi

ambícióval játszott, mintha zsufolt nézőtértől várhatta volna az elismerés tapsait. Ugy a prózai társulat, mint az operettszemélyzet jól betanult, perdülő, összevágó előadásairól csak a legnagyobb elismerés hangján emlékezhetünk meg. A műsor összeállítása is megfelelő volt és nem a társulaton múlt, hogy az anyagi sikertelenséget az erkölcsi elismerés tapasza sem takarhatja be.

Közgazdaság

Élénk forgalom mellett kötöttek tegnap üzleteket a temesvári árutőzsdén

A temesvári árutőzsdének tegnap forgalmas napja volt és ez élénken igazolja, hogy az árutőzsdére szükség volt. Főleg buzában, zabban, lisziben és szénában voltak kötések, a fapiac üzletelen volt és a többi áruajtában sem alakult még ki a forgalom. Örömderes jelenség, hogy sokkal nagyobb volt a kereslet, mint a kínálat és a tőzsde forgalmába éppen a kínálat miatt bele kell kapcsolódnia a vidéki östermelőnek és vidéki kereskedőnek is. A tegnapi tőzsdei napon összesen huszonhárom vagon terményárut

adtak el. Az üzlet barátságos volt, sőt az irányzat szilárdnak mondható, bár az ideai bányászi buza ára a tegnapi tőzsdeforgalomban egy leiel csökkent, holott a keresletre való tekintettel emelkednie kellett volna. A temesvári árutőzsde a gabonakampány idején kitűnő üzleteket bonyolíthatna le Csehszlovákiával, azonban ennek nagy hátránya, hogy nekünk nincsen közvetlen-telefonvonalunk Csehszlovákiával. Rothbart Jakab a tőzsde bizottság elnöke ebben az irányban táviratilag kéri fel úgy az ipari

és kereskedelmiügyi minisztert, hogy a postavezérgazgatóságot, hogy a legsürgősebben nyissák meg Párizs felé a telefonforgalmat. Rothbart emellett akciót indít, hogy hűtőnapon a tőzsde forgalmi ideje alatt a posta soronkívül kapcsoljon a tőzsde számára a külföldi állomásokat és tőzsde telefonidőt vesszen be, amint az külföldön is szokás.

A temesvári árutőzsde titkárságának hivatalos árfolyamai a következők: Buza tavalyi 418 lei, a mai ideai bányászi azonnali szállítási 412:50 lei, tengeri 275 lei, zab 10 lei, széna 180 lei métermázsánként.

Az ideai termés értékesítése. Madgearu Virgil ipari és kereskedelmiügyi miniszter, akinek a kormány gazdasági bizottságának a kiviteli kérdések előadója, az utasítást tegnap hosszabb nyilatkozatot tett az ideai termés értékesítéséről. Nézete szerint a kivitel ebben az évben kitűnően alakul. Az ideai termésből 430.000 vagon buza, 80.000 vagon tengeri, 100.000 vagon árpa, 190.000 vagon zala és 50.000 vagon rozs áll a kivitel rendelkezésére. A kivitel mindelőtt gyorsítani kell — fejtegette Madgearu, — mert ettől függ a termés helyes értékesítése. A kivitel gyorsítása viszont két tényezőtől függ. Az egyik, hogy a kivitel számára megfelelő helyzetet teremtsünk, a másik az, hogy termelők erre a célra megszervezettek álljanak készen. A kormány megtett minden intézkedést — mondotta —, hogy az államvasutak rendelkezésre álló kocsiparkját haladéktalanul a kivitel szolgálatába állítsák. Emellett intézkedett, hogy a dunai kikötőkörnyék is megindulhasson a kivitel. A kormány a kivitel ellenőrzésére központi kiviteli hivatalt létesített és minden intézkedést megtett, hogy a terméshez, illetve annak értékesítéséhez fűzött remények valóra is váljanak.

Román-magyar kereskedelmi tárgyalások. Hetek óta folyó Budapesten a román kereskedelmi megbízottak és a magyar kormány kiküldöttei között azok a tárgyalások, amelyek a román-magyar kereskedelmi szerződés megkötésére irányulnak. A tárgyalások folyamatosan szabályozzák azt a kérdést is, hogy a külföldiek Romániában milyen feltételek mellett szerezhetnek ingatlant vagyont. A kereskedelmi szerződés ügyében valószínűleg július végén létrejön a megegyezés.

A budapesti tőzsde jegyzése (Július 15.) Leszámitolóbank 84, Kereskedelmi Bank 105, Angol Magyar Bank 75, Magyar Hitel 3, Pesti Hazai 177.5, Drasche 1, Csáky-Prackfalvi 8, Urikányi 95, Rima 69.4, Salgó 39.3, Általános Kőszén 56.3, Beocsini 152, Naef 127.3, Spodium —, Szikra 20, Ganz-Danubius 90.8, Magyar cukor —, Délcukor —, Lipták —, Egis 8, Nóva 26.7, Temesvári Szesz —, Temesvári Sör —.

Igy néz ki:

Az „ELBE” Harisnyaház

kedvezményes

vásárlási könyvecskéje

mely a könyvecske birtokosát

urat
urnőt

feljogosítja 10%-os vásárlási kedvezmény (engedmény) igénylésére. — A kedvezmény igénylésére csak hadirokkantak, köz- és magántisztviselők, munkások és diákok jogosultak.

„ELBE” Harisnyaházak:

Timisoara-Józsefváros,

Kossuth L.-u. 21. sz.

Hunyadi-ut 13. sz.

A könyvecske más személyekre nem ruházható át.

Díjtalanul kiszolgáltunk Önnek egy ilyen kedvezményes bevásárlási könyvecskét f. hó 15-től kezdve 14 napon át. Keresse fel cégünket és vegye át könyvecskéjét, hogy részese legyen Ön is a 10 százalékos különkedvezménynek.

ELBE Harisnyaház.

Cserépkályhák

építése és átrakása, fürdőkemencék falazása, keramikai szakmunkák végzése.

FARKAS JÓZSEF, Jimbtele

próhirdetések

PRÓHIRDETŐINK FIGYELMÉBE.

Eveken át nagy anyagi áldozatokon az azt a kedvezmény nyújtottuk fizetőinknek, hogy minden havi fizetés után díjmentesen közölhetegy-egy tíz szóig terjedő apróhirdetést. A gazdasági viszonyok a közügyek, a közjótékonyág érdekében hozott állandóan növekvő kiadásaink arra kényszerítettek, hogy az ingyenes hirdetések rendszerét augusztus hó elsejével megszüntessük. Kizárólag előfizetőinknek továbbra is azt a kedvezményt nyújtjuk, hogy ugyanazon a próhirdetés másodszori folyólagos közlésénél huszonöt, harmadszori közlésénél ötven, negyedszori közlésénél hetvenöt százalékos engedményt adunk, ötször pedig díjmentesen közöljük.

Mindazoknak, akik állást keresnek, vagy akik elfoglalható állást hirdetnek, apróhirdetésükben százalékos kedvezménnyel közöljük. Tesszük ezt, hogy a nagy munkanélküliség közepette az állásközvetítést olcsóbbá tegyük. Az ilyen állásközvetítő hirdetés ára tíz szóig tizenöt le.

Egy szó ára a többi apróhirdetésnél három le, vastagabb betűvel öt le, legkisebb apróhirdetés árma tizen le.

Az este hat óráig behozott próhirdetések másnap reggel már megjelennek, az este hat óra után beküldött apróhirdetések másnap reggel csak husz százalékos félárral jelenhetnek meg, vagyis ebben az esetben a legolcsóbb apróhirdetés ára harminchat le.

A hirdetési díj minden esetben előre fizetendő, mert a számlakiírás és pénzbeszedő elküldése költséggel jár.

Alkalmazás

Mindenes szakácsnő

azonnalra felvétetik. Bornstein, Scuter-tér 5.

Állást keres

Gazdasszony

bizonyítvánnyal állást keres. Vekerkeszre is szívesen megy. Tóth Pálné, Ciocarla, Str. Ciocarla. (2189)

Bármily állást

keres gyakorlott tisztviselő. Cimeket Szerény fizetés" jelige alatt a kiadóba kérek. (2178)

Gyakornoknak

adóba ajánlkozom. Cimeket „Kezdeti” jeligére a kiadóba kérek. (2180)

Megbízható

ami nyugdíjas könnyebb állást keres. Cimeket „Teljes bizalom” jeligére a kiadóba kér. (2192)

Pefekt szakácsnő

bizonyítványokkal bejárónőnek ajánlkozok azonnalra. IV., Bem-u. 16 (2187)

Molnár,

falura is megy állást keres. Cimeket a kiadóba kérek. (2193)

Adás-vétel

Egy ház eladó

egy bérbeadó, korcsmaberendezéssel együtt, kerthelyiség, tekepálya billiárd. Jurma, Timisoara-Rónác. (2182)

Egy bécsi zongora

egy kerékpár olcsón eladó. Gyárfiros, Tej-u. 1. (2179)

EGY LÉHA EMBER TÖRTÉNETE

(A nagyháboru-előtti kisidőből)

Írta: VIDA PÉTER

A Déli Hírlap eredeti regénye.

22. folytatás

Még kezét is nyújtott. A leány valahogyan nagyon félszeg mozdulattal helyezte bele a magáét. Kissé el is pirult a nagy megfeszítettségbe. Majd meg sietve befordult a kapun s a fordulatnál megpenderült a szoknyája és kivillant alóla karcsu fehér lábaszára.

Arasztos lassan elbicegett haza.

És este, amikor álomra hajtott a fejét, képzelete egyszerre két karcsu lábszárát varázsolt eléje. Nyugtalanul hanyolódott az ágyon egész éjjel. Álmában is, félálmban is egyre ez a két meztelen lábszár kísértette. Fáradtan ébredt reggel s még akkor is állandóan Örszére kellett gondolnia, ahogyan ezerráncu szoknyája alól minden lépténél elő-elővillan a lábaszára.

De sokáig tartott, míg megint találkozott a leánnyal. Addigra már az ősz is a vége felé járt.

Addig szép csendesen teltek a napjai, egyik éppen úgy, mint a másik. Ő maga is szép csendesen éldégt, patópáli nemtörődömmel nyugodva bele mindenbe. Az első napokban még gyakran elismételtette ugyan, később is még felfelsikoltott benne, hogy: „más élet, új élet!”, de aztán mégsem következett be életében semmi lényeges változás. Mert egyáltalán nem jelentett lényegbevágó változást, hogy a várost a falu váltotta fel, a kávéházat pedig... nos, a kávéház helyett meglelt idővel itt is a maga lélektelen szórakozása, amely nélkül immár talán meg sem tudott volna lenni. S meglelt idővel a maga társasága is, amelyik nélkül immár talán meg sem tudott volna lenni.

A társaságot az öreg plébános meg a potrohos jegyző alkották s vasárnaponként a tanító is hozzájuk csatlakozott. A tanító teljesen sikertelen volt, ami nyilván mégsem képezett számára akadályt az iskolában és kántorkodásban, itt a társaságban azonban, mert sohasem tudta, miről van szó, csak bárgyu mosoly ült mindig az arcán, de ajka szólásra nem nyílt. Beszélt helyette éppen eleget a jegyző; talán csillagásztudósok sem tudnak az égboltozat állásáról annyit, amennyit ő. A szakelőadásai közben esetlegesen előforduló szüneteket aztán a plébános töltötte ki hivatásának megfelelő kenetteljes szólásokkal, de ezeket talán ő maga vette legkevésbé komolyan. Természetes, hogy Arasztos Loránd sem vette komolyan azokat, mert valóban komolyan ő is csak azt csinálta, amit a többiek is valóban komolyan: itta szorgalmasan a könnyű kerti bort sok szódavízzel és játszott a alsó filléres alapon. Mással mivel sem törődött.

XV.

Jelentették neki, hogy behordták a kukoricát. Tudomásul vette és nem törődött vele többet, amiként azelőtt sem törődött ilyesmivel. Még az apja vetette el, ő utána sem nézett s lám, szépen megérett magától is,

sőt annak rendje-módja szerint szépen be is hordták. A fosztásához sem ő hívta a munkásokat; jöttek ezek maguktól.

Egyik nap estefelé nagyon hideg szél kerekedett, mely ráadásul éles, aprószemű esőt is vagdosott összevissza; az öreg plébános tehát a lábát fájlalta amiatt az átkozott csusz miatt, nem jött el, a jegyző is valahol a járási székhelyen bankettezett, Arasztos Loránd egészen egyedül maradt, nagyon egyedül.

Nem tudott mit kezdeni idejével.

Néha-néha, amikor odakünn kissé elhalkult a szél, behallatszott hozzá a kukoricafosztók vig nótázása. A vidám énekszó csalogatta, hivatgatta, s végül is odakeveredett a jókedvű munkások közé.

Egy padon helyet szorítottak neki.

Jelenléte eleinte feszélyezte az embereket, néhány hosszú percig igen csendesek voltak, de aztán csak szóba kezdett egyik is, a másik is, és hamarosan megint a jókedv lett urrá valamennyiükön.

Nézte, figyelte őket.

Jóképű fiatal leány ült mellette. Szóba elegyedett vele:

— Hogy hívnak, leányom?

— Hát nem ismer a tekintetes ur? — csodálkozott ez a kérdésen. — Kerekse Örsze vagyok!

— Hja persze... lám, lám... nem ismertelek meg mingyárt; tudod, a szemem is rossz, aztán meg kissé sötét is van itt.

Rá kellett emlékeznie egy karcsu derékon riszálódó ezerráncu szoknyára, de ennél is sokkalta inkább két karcsu fehér lábszárára. Elgondolkozott, elhallgatott.

A fosztók nevetgéltek, incselkedtek egymással s nagy hirtelen felcsendült ajkukon valamilyen szerelmes nóta.

Észrevette, hogy mellette a leány nem énekel, hát újra odafordul hozzá:

— Te miért nem dalolsz, Örsze?

— Minek?!... és aztán is kinek!

— Nincs?? Neked még nincs szeretőd? Hogy lehet az?

— Hogy?... — könnyedén vállat vont — Hát még nem akadt.

— Hm.

Nézte a leányt. A leány szép volt. Afféle teltmelű falusi szépség, kit a szabad levegő és a fárasztó munka izmosított nővé. Nagyon közel ültek egymás mellett a kis padkán. Szinte érezte a teste melegét és ettől egyszerre igen melege lett neki magának is. Még közelebb hajolt hozzá, úgy sugta:

— Hát Örsze, te!... engem elvállalnál-e szeretődnék?

A leány lesütötte szemét és ketőzött igyekvéssel végezte munkáját. Nem felelt.

— Nos? — sürgette.

— Ugyan ne izéljen már a tekintetes ur! — huzódott el tőle, bár ebben több volt a női kacérság, semmint szemérem.

— Arra felelj: elvállalnál-e szeretődnék?

(Folyt. köv.)

Eladó

egészen új fél hálószoba. Ugyanott konyhaberendezés, edények és egyéb apróságok eladók. Liget-ut 7. szám. (2174)

Két ház eladó

2 évi részleffizetésre, 160 négyzetöl földdel. Egy szoba, konyha, éléskamra ára 70.000 lei. Egy szoba, konyha ára 50.000 lei, készpénzért olcsóbb áron kapható. Ugyanott jókarban levő billiárdasztal és 60 drb. kertiszék kapható. Jurma, Timisoara-Rónác. (2185)

Szép családi ház

eladó. Bessenyeitelep, IX. utca 44. (2163)

Tennis-rakettek és labdák

Slazenger, Hammer, Mass 1950 legolcsóbban Káldor-nál Szent György-tér

Jóforgalmu vendéglő

Zsombolyán azonnal örökáron teljes berendezéssel, új billiárdal, parkettázott tekepályával, nagy tánctermel nagyon olcsó áron eladó a Bohán-téglagyárral szemben. A vendő a vendéglőt mindjárt átveheti. Cim: Bagdal Mihály vendéglős, Jimbolia, házszám 1476. (2175)

Önémet ágy

és éjjeli szekrény eladó. Biletz Bélané, III., Str. Memorandului 10. (2190)

Gyermekágy

fehér mennyezetes, olcsón eladó. Özv. May R.-né, Felsőárók-u. 5. (2189)

Gyermekkosci

és egy takaréktűzhely eladó. IV., Pacsirta-u. 14. (2186)

Puch kerékpár

jó állapotban eladó. Lukics, Bonáz utca 6. (2185)

Lakás

Egy szoba-konyha

mellékhelyiségekkel, vízvezetékekkel — kiadó. Eötvös-utca 10. (2185)

Egy szoba-konyha

aug. 1-re kiadó. Gyárv. Hajó-u. 25. (2184)

A volt Páva-vendéglő

helyisége szabadkézből azonnal kiadó. Cim: Szobovits József, Kossuth-tér 4.

Belvárosban

egy elsőemeleti utcai szoba fürdőszobával és konyhával aug. 1-re kiadó. Érdeklődni lehet Dr. Csendes ügyvédi irodájában Bul. Regele Ferdinand 7. Telefon 2—18. (2182)

Különféle

Férfiruha tisztítását

vállalok vasalással 60 leiért, gyermekruhát 30 leiért, női kabátokat 60 leiért. Javitásokat feltűnő olcsó árért készítek felelősség mellett. Levelezőlap meghívásra azonnal házhoz megyek. Katz, Józsefváros, Csillag-u. 17, ajtó 4. (1538)

Pyjamák

és fehérnemű olcsón és jól készülnek Kissné, Gyárv. Háromkirály-u. 11, az udvarban. (2179)

Halló!

Külön hölgyosztályban ondulálás 20 lei, manikűr 20 lei. II. Gránátos-utca 6. (2191)

Társat

vagy társnőt keresek egy speciális üzem létesítéséhez. Szükséges tőke 300.000— lei. Biztos megélhetés. Ajánlatokat „Speciál” jelige alatt a kiadó továbbít. (2188)

Átköltözés miatt

üzletem bizonytalan időre zárva lesz. Szobovits, üvegüzlet, Gyárváros, Kossuth-tér 4.

Déli Hírlap

CSÜTÖRTÖK
1930 JULIUS 17

LEGUJABB

ÉFÉL UTÁN
ÉRKEZETT JELENTÉS

Ötszáz paraszt a lelkes vezetésével újabb antiszemita tüntetést rendezett

Amíg Bukovinában az antiszemita agitációnak Cadere Viktor dr. belügyi államtitkárnak a helyszínen való megjelenése átmenetileg véget vetett, addig Máramarosban ismét súlyosra fordult a helyzet. A tüntetések színhelye ezúttal újból Borsa község volt, amelyet két hét előtt tüzvész pusztított és ahol Danilo és Tautu antiszemita diákvezérek a tüzvész után megjelentek és izgatták a román lakosságot. Tegnap Borsán ismét szinte hihetetlen esemény játszódott le. Dumitrescu lelkes ötszáz paraszttal az élén hangos szóval bejárta a községet és tüntetett. A lelkes a következőket adta ez alkalommal a borsai zsidók tudomására:

— A borsai zsidók szerdáiig, július tizenhatodikáig vonuljanak ki a faluból. Amennyiben ennek a felszólításnak nem engedelmességek, úgy az súlyos következményekkel járhat.

A borsai zsidóság között érthető megdöbbenés lett urrá és vezetőik az újabb agitációról azonnal értesítették a máramarosszigeti hatóságokat.

Amikor ennek az incidensnek Máramarosszigeten híre terjedt, az ottani zsidóság között is nagy izgalom támadt. A prefektus intézkedéseket fogantatosította a rend biztosítására, valamint az agitáció letörésére. Ugyilátszik, hogy az antiszemita vezérek működési terepüket Bukovinából egyelőre Máramarossziget amugy is vigasztalan és szegény földjére tették át. A hatóságok tudomására jutott, hogy Carlibaba községen át, amely a régi Erdély és a bukovinai határon fekszik, antiszemita agitátorok akarnak Máramarosba vonulni, hogy az izgatásokat folytassák.

A hatóságok elhatározták, hogy ezeknek Máramaros-megyébe való bejuthatását minden körülmények között megakadályozzák.

Az újabb eseményekről telefonon jelentést tettek a kolozsvári tartományi kormányzóságnak is. Ho dor Viktor dr. alkormányzó a hír vétele után azonnal érintkezésbe lépett a máramarosszigeti hatóságok fejeivel. Az alkormányzó az újabb kilengésekkel kapcsolatban kijelen-

tette, hogy a legszigorubb intézkedéseket fogantatosította, hogy a legcsekélyebb rendezettségnek is elejét vegyék.

Amíg Máramarosban a helyzet ismét válságos lett, addig a belügyminiszteriumhoz Bukovinából már kedvezőbb jelentések érkeztek. Csernovicban Cadere Viktor dr. belügyi államtitkár elnöklété mellett értekezlet volt, amelyen az összes prefektusok résztvettek. Ezen az értekezleten elhatározták, hogy semmiféle népgyűlést nem engedélyeznek, kivéve a kormányzó politikai pártok gyűléseit. Cadere államtitkár Csernovicban irányítja a bukovinai közbiztonsági intézkedéseket. Az államtitkártól érkezett jelentések után Angelescu belügyi alminiszter a következő nyilatkozatot tette a sajtónak:

— Szilárd elhatározásom, hogy a bűnös agitációnak egyszersmin-

denkorra véget vetünk.

Akire rábizonyul, hogy agitál, az ellen könyörtelesen eljárunk és minden izgatót letartóztatunk. A rendet minden körülmények között biztosítjuk.

Ma van július tizenhatodika és a borsai zsidóság szorongva tekint a jövőre elé.

Az Indreptarea legujabb számában az antiszemita agitáció miatt hevesen támadja a kormányt. Azt írja, hogy amíg külföldön tőke után néz, addig benn kompromittálja az országot.

A belügyminiszter tegnap felfüggesztette a szucsavai prefektust és jelentéstétel végett Bukareszbe rendelte.

A Danilo és Tautu diákok letartóztatásáról szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak, mert mindketten ma is szabadon vannak.

A király kívánságára a nyár folyamán elkészül a kisebbségi törvény

Károly király a gazdasági problémák megoldása mellett elsőrendű feladatának tartja a kisebbségek helyzetének tisztázását is. Legujabb bukaresti jelentések szerint a kormány a nyár folyamán elkészíti a kisebbségi törvényjavaslatot. Három hét előtt megirtuk, hogy a kamarában a kisebbségi törvénytervezet elkészítésére tanácskozások voltak, azóta azonban a parlament bezárásával ez a kérdés szünetel és most a király határozott kívánságára készül el a törvény. A kisebbségi törvényt megszerkesztő bizottság elnöke Pop Ghita közoktatásügyi alminiszter lett, aki tavaly nyáron

Lengyelországban tanulmányozta a kisebbségi kérdést. A jelentés arról is megemlékezik, hogy a törvényjavaslat elkészítése előtt figyelembe veszik a csehszlovákiai és a Balti-államok ilyen irányú törvényalkotásait. Kormányparti körökben úgy tudják, hogy a kisebbségi törvényjavaslatot a gyulafehérvári határozatok alapján készítik el, a törvény a csehszlovákiai kisebbségi törvényhez lesz hasonló és annak szervezetét veszi mintának. Az első fontos javaslat, amelyet az őszi ülészekben tárgyalni fog, a kisebbségi törvény lesz.

Tőzsdei árfolyamok

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-T. fiókja (volt Kereskedelmi és Gazdasági Bank) devizaosztályának árfolyamai.

Zürichben a lei 306, Párisban 15'15.

Temesvári magánárfolyamok 1930 július 16. án reggel:

Az alábbi számok a mai árfolyamok középkurzusát jelentik.

Angol font 817'50, Dollár 168'15, Hollandi forint 67'75, Dinár 2'98, Francia frank 6'62, Olasz lira 8'83'50, Cseh korona 5, Német márka 40'16, O. schilling 23'76, Magyar pengő 29'44, Svájci frank 32'68, Belga frank 23'50.

Duca a királynál. Duca volt liberális belügyminiszter a király tegnap este kihallgatáson fogadta. Az audienca egy óra hosszat tartott. Duca a kihallgatás után nem nyilatkozott. A liberális pártban nagy reményeket fűznek a kihallgatáshoz és remélik, hogy Duca révén a párt ismét a hatalmas politikai tényező lesz, mint eddig volt.

Az angol kormány válságos órákat él. Londoni híradás szerint az angol kormányt súlyos válság fenyegeti. Az ellenzék bizalmatlansági indítványt készít elő a kormány ellen az indiai kérdés miatt. A Daily Herald azt írja, hogy a válság igen komoly, mert Lloyd George szintén a bizalmatlanságot megszavazók táborában van.

Diákok sorozatos balesetei. Pozsonyból jelentik, hogy a szlovák diákszövetség legutóbb küldöttségileg képviseltette magát a Belgrádban lefolyt diákkongresszuson. Most kiderült, hogy a küldöttség tagjai sorozatos katasztrófák érték. Négyen a Dunába fulladtak, kettő tifuszban halt meg, egy megőrült, egy vérmérgezést kapott, míg keő közülük eltűnt. A hír szlovénországban nagy lehangoltságot váltott ki.

Felfüggesztett polgármester. Székesfehérvárról jelentik, hogy a belügyminiszter tegnap állásából felfüggesztette Zavaros Aladár polgármestert és Varga Elemené műszaki főtanácsost. A felfüggesztés középítkezési pártmával áll összefüggésben és az egész Magyarországon nagy feltűnést keltett.

Visszavonul a csempészkirály. Chikágói jelentés szerint Al Capone, a hírhedt alkoholcsempész elhatározta, hogy abbahagyja a szedelmes mesterségét, visszavonul az üzlettől és mint magánember él. Ezt könnyen meg is teheti mert néhány esztendei működéséből több millió dollárt szerzett. Al Capone Floridában nem messze Miamiól gyönyörű parkot és villát építtet és családjával együtt oda akar költözni. Most minden a függ, hogy a floridai hatóságok kíváncsiak tartják-e, hogy Al Capone ott megtelepedjék.